

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ PERSONEL KANUNU¹ MADDE 1 AÇIKLAMASI

MADDE 1

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN-ANKARA

Kanun No : 926

Kabul Tarihi : 27 TEMMUZ 1967

Yayımlandığı R. Gazete : 10 Ağustos 1967 - Sayı: 12670

Yayımlandığı Düstur : 5. T. Düstur, C. 6 - s. 2352

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

I – Kapsam:

Madde 1 – (Değişik birinci fıkra: 25/7/2016-KHK-669/21 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/21 md.) Bu Kanun, Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subaylar ve astsubaylara uygulanır.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli diğer asker ve sivil kişiler kendi özel kanunlarına tabidirler.

¹ (a)- 7.7.1971 tarihli ve 1424 sayılı Kanunun 46 ncı maddesine ek geçici madde ile bu Kanun ve değişikliklerinde yer alan “kademe terfii” deyimini “kademe ilerlemesi”, “yeterlik grupları” deyimini “yeterlik derecesi”; “Layn” sınıfı “Deniz” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(b). 18.3.1986 tarih ve 3269 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile bu Kanunda geçen “uzman çavuş” ibaresi “uzman erbaş” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

NOT:

Türk Silahlı Kuvvetleri: İç.Hz.K.1 - Subay, astsubay(tarifi): İçHz.K. 3/a - Subaylar: Per.K. 11-65. - Astsubaylar: Per.K. 67-111, Ek md. 21 - Harp okulları için bkz: 4.8.1971 tarihli ve 1462 sayılı Harp Ok.K.(R.G: 15.8.1971, S.13927); Harp Ok.Yönt.(R.G: 27.11.1979, S.16822) - Fakülte ve yüksek okullar için bkz: Fakülte ve Yüksek Okullar Askeri Öğrenci Komutanlıkları ve Öğrencileri ile Fakülte ve Yüksek Okullardan Yetişen Subaylara Ait Yönetmelik (R.G:9.5.1977, S.15932) - Astsubay okulları: 11.4.2002 tarihli ve 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu (R.G: 24.4.2002, S.24735), Astsb.Mes.Yük.Ok.Yönt (R.G: 16.10.2003, s.25261), TSK Ortaöğretim Okulları Yönetmeliği (R.G: 3.05.2008, S.26865) ve TSK Sınıf Okulları/Eğitim Merkez Komutanlıkları Yönetmeliği (R.G: 21.6.2007, S.26559) hükümlerine bkz.

AÇIKLAMA:

Subay; Hususi kanuna göre Silahlı Kuvvetlere intisabeden asteğmeden maresala (Büyük amirale) kadar rütbeyi haiz olan askerdir.(İç Hz.K. 3/a.6) Astsubay ise;; Hususi kanununa göre Silahlı Kuvvetlere katılan astsubay astçavuştan astsubay kıdemli başçavuşa kadar rütbeyi haiz olan askerdir (İç Hz.K. 3/a.3). 24. Subaylar:

- a) Asteğmen
- b) Teğmen
- c) Üsteğmen
- d) Yüzbaşı
- e) Binbaşı 1

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

f) Yarbay	}	Üst subaylar	
g) Albay]		
h) Tuğgeneral		(Tuğamiral)	1
i) Tümgeneral		(Tümamiral)	
j) Korgeneral		(Koramiral)	} General veya amiraller
k) Orgeneral		(Oramiral)	

l) Mareşal (Büyük amiral)]

rütbelerini haiz asker kişilerdir.(iç Hz.K. 3/b.4)

Astsubaylar ise;

a) Astsubay astçavuş

b) Astsubay çavuş

c) Astsubay üstçavuş

d) Astsubay başçavuş

e) Astsubay kıdemli başçavuş

rütbelerini haiz asker kişilerdir. (İçHz.K. 3/b.2)

Maddenin 1 inci fıkrasıyla, 926 sayılı TSK. Personel Kanununun, Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup subaylar ve astsubaylara uygulanacağı öngörülmüştür. 2 inci fıkrası ise, T.S.K.lerinde görevli diğer asker ve sivil kişilerin kendi özel kanunlarına tabi olduklarını ifade etmektedir.

Örneğin; T.S.K.lerinde görevli Devlet memurları (sivil memurlar) 657 sayılı D.M.K.na tabidirler.(Bkz: Kanunun Genel Gerekçesi, S.Sayısı: 1031, s.2, md.2)

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

Askeri öğrencilerde Kanun kapsamında değildir. Onlara kendi özel kanunlarındaki hükümler uygulanacaktır. Harp okulları için bkz: 4.8.1971 tarihli ve 1462 sayılı Harp Ok.K.(R.G: 15.8.1971, S.13927); Harp Ok.Yönt.(R.G: 27.11.1979, S.16822) Astsubay okulları için bkz: 11.4.2002 tarihli ve 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu (R.G: 24.4.2002, S.24735), Bu durum, maddenin 1 inci fıkrasının 25/7/2016 tarihi 669 sayılı KHK.nin 21 inci md.si ile (Aynen kabul: 9/11/2016-6756/21 md.) değiştirilmesi sonucu gelişmiştir. Öncesinde, harb okulları, fakülteler, yüksek okullar ve astsubay okullarında öğrenim yapan asker öğrencilere de 926 SK. Uygulanmaktaydı. Be değişiklik ile bu Kanun, sadece Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subaylar ve astsubaylara uygulanır hale gelmiştir..

13.6.2001 tarihinde 4678 sayılı Kanun ile kabul edilen, “Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun” (Bkz: R.G: 21.6.2001, S.24439) hükümleri de özel kanun durumunda olup, 4678 sayılı K.nun düzenlediği hususlarda TSK. Per.K.nun 1 nci maddesi kapsamı dışındadır. Dolayısıyla TSK.lerinde istihdam edilecek olan sözleşmeli subay ve astsubaylar hakkında öncelikle kendi özel kanunları olan 4678 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Bu Kanunun düzenlemediği hususlarda ise, (1 inci madde 926 sayılı K.nun subay ve astsubaylara uygulanacağı öngörülmekle), açık bir yollama olmasa bile muvazzaf subay ve astsubayların tabi oldukları hükümlere tabi olacaklarından haklarında 926 sayılı TSK. Per.K. hükümlerinin uygulanacağı tabidir.

4678 sayılı Söz.Sb. ve Astsb. K.nun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; sözleşmeli subay ve astsubayların görev ve sorumlulukları ile atama, nasıp, kıdem, terfi,

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

kademe ilerlemesi, sicil ve izin işlemleri, taltifleri, madalya verilmesi, ödüllendirilmeleri, savaş takdirnamesi verilmesi, esir düşmeleri, harp gaibi olmaları, enterne edilmeleri konularında 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Kanunun muvazzaf subay ve astsubaylar hakkındaki hükümlerin uygulanacağı öngörülmüş ve Söz.Sb. ve Astsb.K.da hüküm bulunmayan hallerde, muvazzaf subay veya astsubayların tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre işlem yapılacağı ifade edilmiştir.(Bkz: Söz.Sb. ve Astsb.K. md. 24/1.fıkra)

13.6.2001 tarihli ve 4678 sayılı "Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun"un 926 sayılı TSK. Per.K.na açıkça yollama yaptığı maddeler şunlardır: Muvazzaf subaylığa geçme: md. 7 - Muvazzaf astsubaylığa geçme: md. 11 - Rütbe bekleme süreleri ve sözleşmenin yenilenmesi: md.12 - Ön sözleşme aylığı: md. 14 - Aylıklar: md. 15 - disiplin ve soruşturma usulleri: md.22 - Özel hükümler: md.24

Bu bağlamda 1. maddede uzman jandarmalar, uzman erbaşları ve sözleşmeli erbaş ve erleri de kapsamına almamaktadır. Ancak Per.K.nun 207 nci maddesi ile uzman çavuşlarla uzman jandarmaların aylıkları, aile yardımı ödeneği ve kademe ilerlemesi yönünden bu kanuna tabi olacakları açıklanmıştır: Ayrıca 3269 S.K.nun 16 ncı ve 3466 sayılı K.nun 13/2 md. sine bkz.

Uzman çavuş ve uzman jandarmaların haftalık çalışma sürelerini düzenleyen Ek 2 nci maddesinin uzman çavuşlarla ilgili hükmü ise 3269 sayılı Uzman Erbaş K. nun 20 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 3269 S.K nun 14 ncü maddesi ile çalışma

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

saatleri yeniden düzenlenmiştir. Ek 2 nci madde Uzman Jandarmalar yönünden yürürlüktedir.

Per. K nuna 1933 sayılı Kanunla Ek Madde 3 ile de, uzman çavuş ve uzman jandarmalara iş güçlüğü ve iş riski tazminatı ödeneceği; ayrıca Per.K.nun 179 ncu maddesi uyarınca da yakacak yardımı² verileceği öngörülmüştür. (Yakacak yardımı hakkında ayrıca 3269 S.K.nun 16 ncı ve 3466 S.K.nun 21/3 ncü maddesine bkz)

Anılan personel diğer hususlarda kendi özel kanunlarına tabidir, öte yandan bunların özel kanunlarının Per.K.na yollama yaptığı durumlarda da Per.K. hükümlerine tabi olacakları açıktır. Örneğin; 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu 7/2 md sinde Per. K nun 112 nci md sine atıf yapılarak, subay ve astsubayların istifa etmiş sayılacağı haller ile bu hususa ilişkin tazminat hükümlerinin uzman jandarmalar hakkında da uygulanacağı öngörülmüştür. Açığa çıkarılan, tutuklanan veya firar ve izin tecavüzünde bulunan, cezası infaz edilmekte olan uzman jandarmalar hakkında ise Per. K nun 65 nci maddesi hükümlerine göre işlem yapılacağı kazai ve idari kararlar neticesinde nasıp düzeltmesinin ve, Per. K nun 36/a, b, e bentlerine göre yapılacağı 3466 S.K.nun 17 nci maddesinde atıf yoluyla belirlenmiştir.

Astsubaylığa geçirilme (md. 18), İzin ve sağlık işlemleri (md.20), Aylıklar ve Silahlı Kuvvetler Tazminatı, aile yardım ödeneği, doğum yardım ödeneği, ölüm yardımı

² 657 sayılı D.M.K.nun yakacak yardımını düzenleyen 213 üncü maddesi, 27 Haziran 1989 tarih ve KHK/375 sayılı K.H.K.nin 32 nci maddesi (b) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır. Per.K.nun 179 uncu maddesinde düzenlenmiş olan yakacak yadımı da, Devlet memurlarının bu haktan yararlanmaları şartına bağlanmıştır. Böylece Per.K.nun 179 uncu maddesi de yürürlükte değildir.

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

ödeneği ve yakacak yardımı ödeneği (md.21), ödülendirme (md.31), Gösterge tablosu (md.33) yönünden 926 sayılı Per. K. na yollamalar mevcuttur.

Keza 6191 sayılı Sözl.Erb. ve Er K.na tabi sözleşmeli erbaş ve erlerde kendi özel kanununa tabidir. Bunlarda, özel kanunlarının Per.K.na yollama yaptığı durumlarda da Per.K. hükümlerine tabi olacaklardır. Örneğin, 6191 sayılı Sözl.Erb. ve Er K.nun 7/4 maddesi, sözleşmeli erbaş ve erlerin ücret ve diğer ödemeleri hakkında 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 65 inci maddesi hükümlerinin uygulanacağını amirdir. 6191 SK. Ek madde 2 ise, askerî hizmete ilişkin görevleri sebebiyle haklarında kamu davası açılanlar hakkında 926 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Bunun yanında, 9.11.2016 tarih ve 6756 sayılı "Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun"un 7/1 inci maddesi; harp okulları ve astsubay meslek yüksekokullarının, Üniversite bünyesinde ve denetiminde kendi özel kanunlarına göre faaliyet göstereceklerini; 8/2 inci maddesi ise; enstitülerde görevli asker öğretim elemanlarının özlük haklarına ilişkin ödemelerde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanacağını; 8/3 üncü maddesi ise, rektör, rektör yardımcıları ve enstitü müdürlerine ayrıca 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 13 üncü maddesine göre idari görev ödeneğinin verileceği, bu kişilerin Türk Silahlı Kuvvetleri sosyal tesislerinden ve kamu konutlarından görevlendirildikleri kadro

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 02.01.2021 ANKARA

derecesindeki subaylar gibi istifade ederler, askeri personel ile aralarındaki protokol münasebetlerinin düzenlenmesinde de aynı esasların uygulanacağı öngörülmüştür.

Orhan Çelen Avukatlık Bürosu